

Tuńczyk i sieć powiązań

W RAMACH PROGRAMU: „**Ekologiczna szkoła**”

Cele:

- Rozumienie istnienia globalnych powiązań pomiędzy różnymi zjawiskami na świecie.
- Rozwijanie umiejętności tworzenia sieci powiązań między różnymi zjawiskami.

Metody: burza pomysłów, mapa myśli, dyskusja

Formy pracy: praca w grupie

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć: tablica/duży arkusz papieru, małe karteczki typu post-it, markery.

Przebieg ćwiczenia 20 min

W ramach wprowadzenia zapoznaj uczniów i uczennice z pojęciem: **Współzależności**. Zapytaj czy słyszeli już to słowo, jak je rozumieją. Wyjaśnij grupie czym są współzależności dostosowując definicję do poziomu zaawansowania grupy. Możesz powiedzieć o tym, że nasza planeta powiązana jest siecią wzajemnych zależności nazwaną współzależnościami. Zjawiska wpływają na siebie nie tylko jedno na drugie. Zależności tworzą sieć, w której drugie zjawisko wpływa na trzecie, a to z kolei może odbijać się na czwartym i tym pierwszym również. Współzależności pokazują złożone powiązania współczesnego świata. A w ramach ćwiczenia przyjrzymy się fragmentowi sieci powiązań.

Wyjaśnij uczniom, że celem ćwiczenia jest stworzenie sieci powiązań na podstawie krótkiego filmu wideo (5 minut), który opowie o wpływie połowów tuńczyka na różne aspekty życia społecznego i gospodarczego oraz na środowisko. Na środku tablicy, lub dużego arkusza papieru, powieszonego na ścianie napisz hasło – PUSZKA TUŃCZYKA. Połącz młodzież w 2-3 osobowe podgrupy. Poproś, aby każda grupa spisała elementy sieci powiązań, o których usłyszy w materiale wideo. Mogą to być zjawiska, czynności, przedmioty, osoby, takie jak łowienie ryb, spadek cen, puszka tuńczyka, itp. Następnie puść materiał wideo:

- Środowisko przyrodnicze globalnie – opowieść o tuńczyku.

Po obejrzeniu filmu zapytaj grupy, czy udało im się spisać kilka elementów sieci. Jeśli tak, poproś pierwszą podgrupę, aby nakleiła swoje karteczki wokół hasła "PUSZKA TUŃCZYKA". Następnie zadaniem podgrupy (przy wsparciu pozostałych osób) jest **narysowanie powiązań** pomiędzy spisаныmi elementami (włączając w to zapisane na środku hasło). Mogą być to linie lub strzałki pokazujące kierunek wpływu (wpływ może być dwustronny). Poproś aby podgrupa rysując linię/strzałkę **powiedziała jakie powiązanie widzi pomiędzy**

dwoma elementami, jak na siebie wpływają te elementy. Następnie poproś kolejne grupy, aby dołączyły swoje elementy do już istniejącej sieci i kontynuowały rysowanie związków.

Po uzupełnieniu sieci powiązań, warto przejrzeć ją razem. Możesz zadać młodzieży kilka pytań, aby jeszcze bardziej zgłębić temat współzależności:

- **Co was zaskoczyło w trakcie oglądania wideo i tworzenia sieci powiązań?**
Pozwól uczniom podzielić się swoimi obserwacjami i odkryciami.
- **Który element sieci powiązań jest dla was najbliższy, a który najdalszy (również geograficznie)?** To pytanie pomaga zrozumieć, jak oddalone od siebie zjawiska są ze sobą powiązane oraz pozwala młodzieży zrozumieć ich wpływ na skalę lokalną i globalną.
- **Na jakie elementy sieci macie wpływ jako uczniowie i uczennice?** Skupcie się na roli jednostki w większej sieci powiązań.
- **Co myślicie o powstałej sieci, o czym ona świadczy (współzależność, złożoność)?** Zachęć młodzież do refleksji na temat skomplikowanych relacji między różnymi elementami sieci.
- **Jak jeden element sieci wpływa na pozostałe zjawiska i elementy oraz na całą sieć?** To pytanie pomaga zrozumieć dynamikę współzależności.

Podsumuj aktywność, podkreślając wpływ każdej osoby na procesy i zjawiska w różnych częściach świata, w tym na stan środowiska. Podkreśl, że codzienne wybory i nawyki mają wpływ na degradację lub poprawę różnorodności biologicznej, co podkreśla znaczenie naszych działań.

Na zakończenie, poproś grupę, aby zastanowiła się nad jednym ważnym wnioskiem, który wynieśli z ćwiczenia, i zaprosz kilka chętnych osób do podzielenia się swoimi refleksjami na forum grupy.